

۱۴۶۲ پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه:	صمدی، قنبرعلی، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور:	گفتمان جهانی مهدویت: چیستی، ویژگی‌ها و بایسته‌ها/ قنبرعلی صمدی.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ = ۱۴۴۰ق، ۱۳۹۷.
مرجع تولید:	پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ
مشخصات ظاهری:	۳۸۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۴۵۷-۷
وضعیت فهرست نویسی:	فیبیا
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	چاپ دوم: ۱۳۹۸ (فیبیا).
موضوع:	مهدویت
موضوع:	Mahdism
موضوع:	جهانی شدن -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع:	Globalization -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
شناسه افزوده:	Almustafa International University/Almustafa International Translation and Publication center
رده بندی کنگره:	BP۲۲۴/ص۷۶ گ۷ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۶۲
شماره کتابشناسی ملی:	۵۴۱۲۲۸۲

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

گفتمان جهانی مهدویت (چیستی، ویژگی‌ها و بایسته‌ها)

مؤلف: قنبرعلی صمدی

چاپ دوم: ۱۳۹۸ش / ۱۴۴۰ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰ نسخه

مراکز پخش

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نیش کوچه ۱۸
- تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴
- دورنگان: داخلی ۰۱۰۵ - ۳۷۸۳۹۳۰۹۰۱۰۵ +۹۸ ۲۵
- ایران، قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

 <http://buy-pub.miu.ac.ir>

 @pub_almostafa

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

- مدیر انتشارات: سید اباذر هاشمی هریکنندی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: علی عبادی فرد
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی
- صفحه‌آرا: هادی عبدالمالکی

گفتمان جهانی مهدویت (چیستی، ویژگی‌ها و بایسته‌ها)

قنبرعلی صمدی

پژوهشگاه بین‌المللی
المصطفی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای بندی به دین و سنت در مدیریت همه جانبه کشورها بسیار چالش برانگیز می نماید. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان گذاران این شجره طیبه، به ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می باشد. «جامعة المصطفی علیه السلام العالمية» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی علیه السلام «مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام» را تأسیس کرده است.

در پایان لازم می دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره مند سازند.

مرکز بین المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

پیش‌گفتار

یکی از آموزه‌های اصیل اسلامی، که ریشه در قرآن و سنت متواتر دارد، عقیده به مهدویت و ظهور حضرت مهدی علیه السلام در آخرالزمان است. اعتقاد به ظهور منجی موعود، نه تنها محور مشترک همه مذاهب اسلامی است، بلکه پیروان دیگر ادیان الهی نیز بر این باورند که روزی فراخواهد رسید که با ظهور منجی موعود الهی، همه نابسامانی‌ها پایان یافته، عدالت و فضیلت جهان‌گیر خواهد شد. از این نظر، عقیده به مهدویت و ظهور منجی موعود را می‌توان یک گفتمان فراگیر و جهان‌شمول دانست که متعلق به همه انسان‌هاست؛ از این رو بایسته است فرهیختگان و اندیشمندان و مراکز علمی - پژوهشی به منظور انجام رسالت دینی خویش، ابعاد و کارکردهای اندیشه الهی و نجات‌بخش مهدویت را تبیین و به صورت یک نظریه جهانی به جامعه بشری ارائه دهند.

برای این منظور، گروه علمی مهدویت در «پژوهشکده علوم اسلامی» پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صلی الله علیه و آله با عنایت به اهمیت و جایگاه بنیادین اندیشه مهدویت در آموزه‌های دینی و لزوم جهانی شدن و ترویج این اندیشه الهی برای مشتاقان و منتظران منجی موعود علیه السلام بر آن شد تا طرحی را با عنوان «گفتمان جهانی مهدویت؛ چیستی، ویژگی‌ها و

بایسته‌ها»، در اولویت فعالیت‌های پژوهشی خود قرار دهند. اثر حاضر، حاصل تلاش علمی فاضل ارجمند حجت‌الاسلام جناب آقای قنبرعلی صمدی است که با هدف تعمیق و گسترش اندیشه جهانی مهدویت میان عموم مخاطبان و شیفتگان حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه تدوین شده و اینک در اختیار محققان و منتظران ظهور آن حضرت قرار می‌گیرد. در این پژوهش، نویسنده محترم ضمن تبیین اهداف و خاستگاه گفت‌مان جهانی مهدویت، مهم‌ترین ویژگی‌ها و ابعاد جهان‌شمول گفت‌مان مهدویت را با نگرش تحلیلی بررسی کرده و زمینه‌ها و بایسته‌های درون‌دینی و برون‌دینی بسط اندیشه مهدویت در جهان و نیز آثار و پیامدهای آن را برشمرده است.

«پژوهشکده علوم اسلامی» ضمن ارج نهادن و تقدیر از تلاش ایشان در نگارش این اثر، از عنایت ریاست محترم پژوهشگاه المصطفی عجل الله تعالی فرجه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر حسین متقی، مدیر محترم گروه مهدویت حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر مهدی یوسفیان، ارزیاب علمی اثر حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر محمد صابر جعفری و نیز از همکاری و یاری بخش‌های مختلف جامعه المصطفی عجل الله تعالی فرجه، که امکان چاپ و نشر این پژوهش را فراهم آورده‌اند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کند.

پژوهشکده علوم اسلامی

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی عجل الله تعالی فرجه

فهرست

مقدمه ۱۱

بخش اول: چیستی گفتمان مهدویت

معناشناسی گفتمان مهدویت ۱۷

الف) گفتمان ۱۷

ب) جهانی ۲۲

ج) مهدویت ۲۳

د) گفتمان مهدویت ۲۸

گستره گفتمان مهدویت ۳۱

اهداف گفتمان مهدویت ۳۱

خاستگاه گفتمان مهدویت ۴۰

بخش دوم: ویژگی‌های گفتمان مهدویت

۱. گفتمان توحیدی و خدامحور ۴۷

۲. گفتمان فراگیر و جهان شمول ۶۱

ابعاد جهان شمولی گفتمان مهدویت ۶۱

۱. گستره جهانی ۶۱

۲. نظام جهانی ۶۴

۳. مدیریت جهانی ۷۶

۸. گفتمان جهانی مهدویت (چیستی، ویژگی‌ها و بایسته‌ها)

۳. گفتمان معطوف به فطرت	۸۷
نمودهای فطرت‌گرایی در گفتمان مهدویت	۹۳
۱. نگرش جاودانه به حیات انسان	۹۴
۲. نگرش غایت‌مند به خلقت انسان	۹۸
۴. گفتمان معطوف به سنت‌های الهی	۱۰۵
۵. گفتمان معطوف به عدالت	۱۱۵
اهمیت و ضرورت عدالت	۱۱۶
امام مهدی <small>عجله الله تعالی فرجه</small> نخستین عدالت‌گستر الهی در جهان	۱۱۸
۱. برچیدن کامل بساط ظلم، فساد و بی‌عدالتی	۱۲۵
۲. بسط عدالت در سراسر جهان	۱۵۲
۶. گفتمان معطوف به عقلانیت	۱۵۵
مفهوم عقلانیت	۱۵۶
جایگاه ارجمند عقل در اسلام	۱۵۷
شکوفایی عقلانیت دینی در گفتمان مهدویت	۱۵۹
۷. گفتمان معطوف به امنیت (صلح جهانی)	۱۶۵
مفهوم امنیت	۱۶۷
اهمیت امنیت	۱۶۹
آثار فراگیر امنیت	۱۷۷
نمودهای ناامنی در جامعه پیش از ظهور	۱۸۰
امنیت جهانی در گفتمان مهدویت	۱۸۸
امنیت مهدوی، تجلی امنیت فراگیر	۱۹۳
۸. گفتمان معطوف به تمدن و پیشرفت	۲۰۷
تعریف تمدن	۲۰۷
عوامل پیدایش تمدن	۲۱۲
گونه‌های تمدن	۲۲۸

۱. تمدن کهن و تمدن جدید..... ۲۲۹
۲. تمدن الهی و تمدن مادی..... ۲۲۹
- تمدن جهانی مهدوی، تبلور کامل تمدن اسلامی..... ۲۳۸
- شاخص‌های تمدن مهدوی..... ۲۴۰
۱. تمدن چندساحتی..... ۲۴۰
۲. تمدن آینده‌گرا..... ۲۴۵
۳. تمدن پاسخگو به نیازها..... ۲۵۲
۴. تمدن دانش‌بنیان..... ۲۷۴
۵. تمدن ایده‌آل و آرمانی..... ۲۸۱

بخش سوم: جهانی شدن گفتمان مهدویت؛ زمینه‌ها، بایسته‌ها و پیامدها

۱. زمینه‌های جهانی شدن گفتمان مهدویت..... ۲۸۹
- قابلیت‌های نظری و تئوریک گفتمان مهدویت..... ۲۸۹
- ظرفیت‌های پدیدآمده در عصر جهانی شدن..... ۲۹۰
- نقش فناوری ارتباطات در جهانی شدن گفتمان مهدویت..... ۳۰۳
۲. بایسته‌های جهانی شدن گفتمان مهدویت..... ۳۰۷
- بایسته‌های درون‌دینی..... ۳۰۸
۱. حوزه درون شیعی..... ۳۰۸
- الف) معرفت‌افزایی نسبت به امام عصر علیه السلام..... ۳۰۸
- ب) نهادینه‌سازی فرهنگ انتظار در جامعه..... ۳۱۳
- ج) ثبات قدم در امتحانات و دشواری‌ها..... ۳۱۹
۲. حوزه جهان اسلام..... ۳۲۲
- الف) رویکرد جهان اسلام به گفتمان عصمت..... ۳۲۳
- ب) بازگشت به مرجعیت علمی اهل بیت علیهم السلام..... ۳۲۷
- بایسته‌های برون‌دینی..... ۳۴۰
۱. طرح جهانی گفتمان مهدویت..... ۳۴۰

۱۰ گفت‌مان جهانی مهدویت (چیستی، ویژگی‌ها و بایسته‌ها)

- ۳۴۳..... ۲. انتقال پیام گفت‌مان مهدویت به مخاطبان
- ۳۴۶..... ۳. فراهم‌سازی مقدمات ظهور
- ۳۵۳..... ۳. آثار و پیامدهای جهانی شدن گفت‌مان مهدویت
- ۳۵۳..... اصلاح نگرش‌ها
- ۳۵۴..... تغییر رویکردها
- ۳۵۷..... آمادگی عمومی
- ۳۶۵..... کتابنامه